

Årsrapport

2011

ÅRSRAPPORT 2011

Udgivet af CO-industri juni 2012

Tekst:

Arne Sørensen, Henrik Kjærgaard, Peter Rimfort, Jørn Larsen, Michael Jørgensen, René Johansen, Dennis Jensen, Peter Dragsbæk, Jesper Schmidt Sørensen, Erik Bjørlik Hansen, Claus Krogh Hansen, Erik Mosegaard, Ole Larsen, Nadja Christy, Allan Lyngsø Madsen, Henrik Keinicke, Cecilie Svane Olesen, Linda Hansen og Dorthe Kragh

Foto: Harry Nielsen (s. 3), Hanne Loop (s. 16), Hans Søndergård (s. 7, 8, 11, 18, 21, 22, 24, 27, 28, 31, 32, 36), IUS (s. 13), Uffe Rosenfeldt (s. 33) og arkiv.

Layout og tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk

Oplag: 1.200

ISBN: 978-87-92141-68-2

CO-Meddelelse nr. 2012/045

Forord

Også i 2011 prægede den økonomiske krise stemningen i industrien, og bedst som det tegnede til, at Danmark var på vej ud af krisen, faldt væksten efter sommerferien tilbage. Danske virksomheder måtte endnu en gang ud i spare- og fyringsrunder. Heldigvis ser det ud til, at krisen denne gang ikke er så dyb, og at industrien forholdsvis hurtigt vil finde tilbage på vækstsporet.

Derfor kan det også undre, at kun ganske få virksomheder benytter stilstanden i produktionen til at uddanne medarbejderne, så de er toptunede og klar til at tage konkurrencen op, når der igen er gang i efterspørgslen og væksten. Overenskomsterne indeholder en række gode muligheder for at uddanne medarbejderne til gavn for virksomhederne, medarbejderne og det danske samfund.

Gennem 2011 har CO-industri og arbejdsgiverne i DI landet en række af de opgaver, som man ved overenskomstforhandlingerne i 2010 besluttede at se nærmere på. Parterne er således blevet enige om at implementere EU's vikardirektiv i Industriens Overenskomst. Aftalen sikrer, at vikarer får de samme ansættelsesvilkår som fastansatte medarbejdere. Parterne er ligeledes blevet enige om at oprette et Ligelønsnævn med højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen som nævnsformand. Nævnet behandler sager om fortolkning og forståelse af ligelønsloven, brud på ligelønsloven og indarbejdelsen af lovens bestemmelser i industriens overenskomster.

Tilbage står implementeringen af vikardirektivet i Industriens Funktionæroverenskomst, hvilket forventes gjort i begyndelsen af 2012.

Samtidig har CO-industri og DI afsluttet de sidste udvalgsarbejder vedrørende holddrift og uddannelse i forbindelse med overenskomsten i 2010 med gode resultater.

På det internationale område er der blevet arbejdet intenst med at skabe to nye organisationer for industriansatte globalt og i Europa. De nye organisationer

skal forene kræfterne i de respektive organisationer, effektivisere det faglige arbejde og styrke organisationernes position politisk. For at nå det mål står nu kun tilbage at afholde ophævende og stiftende kongresser i maj og juni 2012.

Herudover er der selvfølgelig den løbende drift af CO-industri. I denne årsrapport kan du læse om de aktiviteter, som CO-industri har gennemført i 2011.

Arne Sørensen
Organisationssekretær
CO-industri

CO-industri Årsrapport 2011

FORORD	3	SAMARBEJDSOMRÅDET	24
CO-INDUSTRI 2011	5	TekSam	24
Regnskab	5	Kursus for nyvalgte tillidsrepræsentanter	25
ÅRET I CO-INDUSTRI	6	Lean	26
UDVALGENE	9	Lønsystemer	27
Overenskomstudvalg	9	Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer	28
Tillidsrepræsentantudvalg	9	Europæiske Samarbejdsudvalg	29
Ligestillings-, social- og familiepolitisk udvalg	10	Direktivet om Europæiske Samarbejdsudvalg	30
Udvalg for energiproduktion og -distribution	11	Europæiske Selskaber	30
Støberudvalg	11	INTERNATIONALT SAMARBEJDE	31
Pensionsudvalg	11	KOMMUNIKATION	33
Miljøudvalg	12	INDUSTRIENS BRANCHEARBEJDS-	
Uddannelsespolitisk udvalg	13	MILJØRÅD	34
Industriens lønsystemudvalg	13	DEN ØKONOMISKE UDVIKLING	35
Det maritime udvalg	14	PUBLIKATIONER	38
Regionale industripolitiske udvalg	15		
OVERENSKOMSTER M.M.	16		
Optaktsmøder	16		
Protokollater	16		
Natarbejdere	17		
Vederlag	18		
DET FAGRETLIGE OMRÅDE	19		
Fagretlig behandling	19		
Faglig voldgift	19		
Tiltrædelsesaftaler	21		
IKUF-sager	22		
Pension	22		
Uddannelsesfondene	23		

CO-industri 2011

CO-INDUSTRI (CENTRALORGANISATIONEN AF INDUSTRIANSATTE I DANMARK) HAR I 2011 OTTE MEDLEMSFORBUND:

- Dansk Metal
- 3F
- HK/Privat
- Teknisk Landsforbund
- Dansk El-Forbund
- Blik- og Rørarbejderforbundet
- Malerforbundet
- Serviceforbundet

De otte medlemsforbund er i alt tilmeldt med 244.808 medlemmer (pr. 1. januar 2011).

CO-industris formand er Thorkild E. Jensen, formand for Dansk Metal. Næstformand er Mads Andersen, gruppeformand for 3F's Industrigruppe.

CO-industris Centralledelse besluttede den 23. marts 2011 at ændre CO-industris vedtægter således, at alle forbund nu er repræsenteret i CO-industris Forretningsudvalg. Samtidig blev det besluttet, at forbund med over 30.000 medlemmer har ret til at udpege to repræsentanter til Forretningsudvalget. Derudover indgår formanden, næstformanden og organisationssekretæren i Forretningsudvalgets repræsentation. Der vil herefter være fire forretningsudvalgsmøder og to centralledelsesmøder om året medmindre andet er påkrævet.

CO-INDUSTRIS FORRETNINGSUDVALG BESTÅR I 2011 AF:

Thorkild E. Jensen	Dansk Metal
Mads Andersen	3F-Industri
Arne Sørensen	organisationssekretær og daglig leder af CO-Industri
Jørgen Juul Rasmusen	Dansk El-Forbund
Simon Thøgersen	HK/Privat
Marianne Vind Petersen	HK/Privat
Flemming Andersen	3F-Industri
Tina Christensen	3F-Industri
Claus Jensen	Dansk Metal
Keld Bækkelund Hansen	Dansk Metal
Gita Grüning	Teknisk Landsforbund
Max Meyer	Blik- og Rørarbejderforbundet
Jørn Erik Nielsen	Malerforbundet
Villy Nielsen	Serviceforbundet

(Pr. 31. december 2011)

Alle otte forbund er repræsenteret i Centralledelsen.

REGNSKAB

Regnskab for 2011 for CO-industri i hovedtal:

Indtægter	
Kontingent	38.408.922
Andre indtægter	6.999.130
Indtægter i alt	45.408.052
Udgifter	
Kontingent	-4.314.303
Konferencer	-2.537.430
Kurser	-527.360
Møder	-692.134
CO-Magasinet	-3.133.380
Personaleomkostninger	-22.100.006
Overenskomster, pjecer	70.242
Afskrivninger	-476.053
Andre driftsudgifter	-7.674.405
Engangstilbagebetaling kontingent	-12.245.400
Udgifter i alt	-53.630.229
Driftsresultat	-8.222.177

Året i CO-industri

JANUAR:

CO-industri afholder det første af otte regionsmøder, hvor samarbejdskonsulenterne fortæller om, hvad de beskæftiger sig med, og hvordan forbundenes afdelinger kan bruge deres ydelser.

Arbejdsretten fastslår, at en virksomhed ikke kan smyge sig uden om en bod ved at skifte navn og selskabstype.

CO-industri, DI og Lederne afholder det første af 10 fyraftensmøder under temaet "Få styr på arbejdsmiljøet 2011".

FEBRUAR:

CO-industri og DI afholder organisationsudvalgs møde.

MARTS:

TekSam afholder det første af 12 samarbejdskurser for tillidsrepræsentanter i 2011.

CO-industri får ny hjemmeside.

CO-industris Centralledelse vedtager en række nye love for CO-industris Forretningsudvalg og Centralledelse.

Nye betalingsatser i industriens overenskomster træder i kraft.

Der indføres bestemmelser om forsikringsydelse til lærlinge og elever, som ikke allerede er sikret ret til pension eller forsikringsydelse efter overenskomsternes bestemmelser.

CO-industri og DI færdiggør protokollat om implementering af model for helbreds kontrollens gennemførelse.

CO-industri og DI indgår særskilt overenskomst for de medarbejdere, som arbejder på platforme på den danske kontinental sokkel for Dong Energy.

CO-industri afholder tværfagligt lean-kursus for tillidsrepræsentanter.

APRIL:

Henrik Kjærgaard, souschef i CO-industri, fejrer 25 års jubilæum i Dansk Metal og CO-industri.

MAJ:

TekSam afholder i samarbejde med I-BAR tre temadage om trivselsundersøgelser.

CO-industri afholder det første af to ekstra kurser i lean.

JUNI:

CO-industris og DI's Ligelønsnævn oprettes.

CO-industri afholder grundkursus for nye og kommende ESU-medlemmer.

CO-industris Årsrapport 2010 udkommer.

JULI:

CO-industri afholder underviserkonference.

AUGUST:

CO-industri og DI når til fælles forståelse af bestemmelsen om fratrædelsesgodtgørelse til timelønnede.

CO-industri og DI indgår en aftale om implementering af EU's vikardirektiv i Industriens Overenskomst for de timelønnede.

SEPTEMBER:

CO-industri og DI udgiver et fælles udspil "Sæt vækst i produktion" med 10 konkrete forslag til politiske tiltag, som skal give gode rammevilkår for produktionen i Danmark. I den forbindelse afholdes der en konference med deltagelse af blandt andre daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) og Socialdemokraternes formand Helle Thorning-Schmidt.

CO-industri og DI afholder det første af seks møder landet over om natarbejde.

CO-industri og DI afslutter protokollatarbejde om kompetenceudvikling i virksomhederne.

CO-industri begynder at udbyde oplæg/minikurser om det nye Ligelønsnævn og overenskomstens ligelønsbestemmelser.

CO-industri og DI indgår en køreplan for overenskomstforhandlingerne 2012.

CO-industri og DI udgiver gennem I-BAR folderen "Introduktionsfolder om natarbejde" samt pjecen "Natarbejde".

OKTOBER:

CO-industri afholder det første af 12 møder landet rundt som optakt til overenskomstforhandlingerne 2012.

TekSam afholder årssdag med temaet: "Forandringens frygt eller fryd – sammen former vi fremtiden". Årsdagen har det største deltagerantal nogensinde.

CO-industri udgiver i samarbejde med BAT-kartellet, GIMK og Handelskartellet en revideret udgave af "Håndbog for medarbejderrepræsentanter".

CO-industri og DI afholder forhandlerkonference. Den 5. oktober er der frist for at indsende forslag til overenskomstkrav til forhandlingerne i 2012.

CO-industri udsender pjecen "Ligeløn – En del af det faglige arbejde".

CO-industri udsender pjecen "Europæisk Samarbejdsudvalg – Indflydelse over landegrænser".

CO-industri udgiver pjecen "Skift af pensionsordning – Vejledning til tillidsrepræsentanter".

NOVEMBER:

Årets topmøde for medarbejdervalgte A/S-repræsentanter afholdes i Odense.

Årets ESU-konference afholdes i Middelfart.

DECEMBER:

Faglig sekretær Jesper Schmidt Sørensen forlader CO-industri for at blive faglig chef i HK/Privat. Han afløses af Carlo Søndergaard, som kommer fra en stilling som faglig chef i HK/Privat.

Udvalgene

OVERENSKOMSTUDVALG

CO-industris overenskomstudvalg er et underudvalg af Forretningsudvalget. Udvalgets opgave er at vurdere overenskomstspørgsmål mellem overenskomstperioderne.

Udvalget har i 2011 afholdt tre møder. På møderne er en række overenskomstmæssige problemstillinger blevet drøftet, ligesom en række spørgsmål, som er fremkommet efter overenskomstfornyelsen 2010, har været til debat. Udvalget har desuden fulgt den løbende forberedelse til overenskomstfornyelsen i 2012 samt fulgt arbejdet med gennemførelsen af de udvalgsarbejder, som blev aftalt ved overenskomstfornyelsen i 2010.

For første gang mødtes CO-industris Overenskomstudvalg og DI's overenskomstchefer i 2011 til uformelle møder for at drøfte løbende problemer i overenskomstforvaltningen og sagsbehandlingen i en åben og konstruktiv dialog. Det er udvalgets forventning, at disse møder kan forbedre kommunikationen mellem parterne og dermed gøre det muligt at finde uformelle løsninger i de mere uproblematisk sager. I oktober afholdt CO-industri og DI forhandlerkonference. Konferencen forløb fuldt ud tilfredsstillende og beviste endnu en gang, at konferencen er en god mulighed for forhandlerne på begge side for at udbygge og konsolidere deres netværk og samarbejde.

Overenskomststudvalget har nu udviklet en ny procedure i forbindelse med udmeldelse af DI. Proceduren giver store besparelser i lokalafdelingerne og forbundene, samtidig med at effektiviteten i forhold til at overenskomstdække disse virksomheder er blevet væsentligt forbedret.

I løbet af året har Overenskomststudvalget taget initiativ til at forbedre OK Service på den lukkede del af CO-industris hjemmeside. Tillidsrepræsentanterne har nu blandt andet mulighed for at gøre deres egne notater i overenskomsterne, de kan finde de faglige

voldgifter, som er blevet ført om netop den paragraf i overenskomsten, som de er interesseret i, og de kan finde ekstra materiale som protokollater, skrifter og andet, der knytter sig til de enkelte paragraffer.

Overenskomststudvalget vil i det kommende år løbende forholde sig til sagsbehandlingen og om muligt indføre forandringer i proceduren til effektivisering af sagsbehandlingen, så medlemmerne sikres den hurtigst mulige og bedste sagsbehandling.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Bjarne Mortensen	3F-Industri
Flemming Broe Andersen	3F-Industri
Henrik Werner Petersen	Blik- og Rørarbejderforbundet
Jens-Olav Pedersen	Dansk El-Forbund
Jesper Schmidt Sørensen	HK/Privat
Keld Bækkelund Hansen	Dansk Metal
Poul Erik Tobiasen	Teknisk Landsforbund
Tonny Olsen	Malerforbundet
Villy Bjørn Nielsen	Serviceforbundet
Arne Sørensen	CO-industri
Jesper Kragh-Stetting	CO-industri
Jørn Larsen	CO-industri
Henrik Kjærgaard	CO-industri
Peter Rimfort	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

TILLIDSREPRÆSENTANTUDVALG

Tillidsrepræsentantudvalget beskæftiger sig med emner, som berører tillidsrepræsentanternes hverdag. Der iværksættes blandt andet projekter og laves materialer på baggrund af henvendelser fra tillidsrepræsentanter.

Udvalget har i 2011 fortsat arbejdet med fællesklubprojektet og OK-protokollat 27 – Tillidsrepræsentanterne og det lokale samarbejde i industriens virksomheder.

Fællesklubprojektet har konkret medført, at der er blevet oprettet en CO-fællesklub på DISA med medlemmer fra Dansk Metal, Teknisk Landsforbund, 3F og HK/Privat.

I perioden har der også været afholdt en konference for alle tillidsrepræsentanter ansat hos Siemens Windpower med henblik på at få startet en fællesklub.

Udvalget har i 2011 haft særlig fokus på de nyvalgte tillidsrepræsentanter, der ikke deltager i kurset "Samarbejdskursus for tillidsrepræsentanter". Der har været sendt lister til udvalgets medlemmer med oversigt over de tillidsrepræsentanter, der ikke har tilmeldt sig og heller ikke har svaret på de påmindelser, der er blevet sendt fra TekSam. Tiltaget har betydet en øget deltagelse på kurserne.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Bjarne Larsen	Service forbundet
Hanne Simonsen	3F-Industri
Vibeke Ansbjerg	HK/Privat
Jan K. Hansen	Blik- og Rørarbejderforbundet
Erik Wiberg	Dansk Metal
Stig K. Pedersen	Dansk El-forbund
Erik Jensen	Teknisk Landsforbund
Tonny Olsen	Malerforbundet
Carlo Søndergaard	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

LIGESTILLINGS-, SOCIAL- OG FAMILIEPOLITISK UDVALG

Ligestillings-, social- og familiepolitisk udvalg beskæftiger sig med ligestillings-, social- og familiepolitiske forhold på arbejdsmarkedet.

Ved årets begyndelse vedtog udvalget en handlingsplan for dets arbejde i 2011-2012. Udvalget har i forlængelse heraf arbejdet for at afdække mulige køns-skævheder i overenskomsterne, sikre at der kommer oplysning til og øget opmærksomhed om ligelønssager hos de tillidsvalgte samt haft fokus på det internationale ligestillingsarbejde.

I 2011 blev pjecen "Ligeløn – en del af det faglige arbejde" desuden udarbejdet. Pjecen beskriver overenskomstens ligelønsbestemmelser samt de typer af sager, der kan føres for det nye Ligelønssævn. Den kan rekvireres via CO-industris hjemmeside www.co-industri.dk.

Det nye Ligelønssævn, som er nedsat efter aftale mellem CO-industri og DI, blev operationelt pr. 1. juni 2011. Udvalget og CO-industri har samarbejdet om at understøtte afdelinger og forbund i deres arbejde med at belyse ligelønssager, der kan videreføres til det nye sævn. I den forbindelse afholder CO-industri ligelønsmøder for tillidsrepræsentanter og afdelinger, der har brug for et brush-up på ligelønsreglerne. I december blev det første møde afholdt i HK/Privat Østjylland. Ligelønsmøderne fortsættes i 2012 og kan bookes via CO-industri.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Tina Christensen	3F-Industri
Anne-Lise Nyegaard	Dansk Metal
Byrial Bjørst	Teknisk Landsforbund
Sanne Aakermann Østrup	HK/Privat
Nadja Christy	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

UDVALGET FOR ENERGIPRODUKTION OG -DISTRIBUTION

Udvalget er etableret med udgangspunkt i virksomheder, der fremstiller og distribuerer el og fjernvarme i Danmark. Udvalget skal løbende følge den energipolitiske dagsorden med kontakter til relevante aktører, for eksempel erhvervmæssigt, politisk og miljømæssigt. Desuden skal udvalget følge udviklingen på internationalt plan samt opsamle og videreformidle relevant viden herunder nye teknologier, der har betydning for forholdene i den danske energisektor, eller hvor vi fra dansk side kan bidrage med konkrete udspil.

Den 20.-21. januar 2011 afholdt udvalget en konference på LO-skolen for branchens tillidsrepræsentanter. Seks oplægsholdere fra virksomhederne, organisationerne, forskningen og pressen gav de 75 deltagere en bred vifte af aktuelle indspil og vurderinger for fremtidens energiforsyning i Danmark.

Udvalget har begrænset sin mødeaktivitet og mødes nu ad hoc.

UDVALGETS MEDLEMMER:

John Hansen	3F-Industri
Keld Bækkelund Hansen	Dansk Metal
Jørgen Juul Rasmussen	Dansk El-Forbund
Jette S. Andersen	HK/Privat
Byrial Bjørst	Teknisk Landsforbund
Erik Bjørlik Hansen	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

STØBERIUDVALG

Støberiuudvalget skal gennem opsøgende virksomhed forbedre arbejdsvilkårene, herunder løn og arbejdsmiljø, uddannelse og beskæftigelse inden for

jern- og metalstøberierne. Udvalgets opgave er at varetage de branchemæssige interesser og styrke tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter i deres arbejde.

Med baggrund i udvalgets opgaver er der i 2011 holdt tre udvalgs møder, hvor også udvalget har planlagt en støberikonference for tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter, der blev afholdt den 28. og 29. oktober i Laugesens Have i Videbæk.

Udvalget har i juni måned været på Støberimessen GIFA i Düsseldorf og besøgt jernstøberiet Schmolz+Bickenbach i Krefeld, hvor der var møde med de faglige repræsentanter og rundvisning på virksomheden.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Arne Petersen	Dansk Metal
Torben Andresen Lindhardt	Dansk Metal
Jens Peter Christensen	3F-Industri
Michael Sanderson	3F-Industri
Ole Bej	3F-Industri
Dennis Jensen	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

PENSIONSUDVALG

Pensionsudvalgets opgave er at behandle generelle pensionsmæssige forhold med udgangspunkt i overenskomsternes pensionsbestemmelser, løbende at tage stilling til og bearbejde forhandlingsoplæg over for DI samt følge udviklingen på pensionsområdet.

Med baggrund i forsikringsmæglernes dobbeltrolle og brug af klientkontomodellen fik udvalget i opdrag at udarbejde en vejledning til tillidsrepræsentanter om skift af pensionsordning. Målet med pjecen er at sætte fokus på problemstillingerne i firmapensionsordninger samt at bringe tillidsrepræsentanterne og medarbejderne i en forhandlingsposition

og få indflydelse på udformningen af deres pensionsordning. Pjecen kan bestilles og downloades på www.co-industri.dk.

Pensionsudvalget har i årets løb fulgt udviklingen i medlemsantallet i Industriens Pension, hvor antallet af aktive medlemmer i december 2011 er 163.726.

I 2011 har den fælles pensionsgruppe mellem DI og CO-industri udarbejdet en vejledning til pensionselskaberne om praktisk håndtering af indeståelseskærlæring. Her er hensigten at skabe klare linjer for, hvorledes en indeståelseskærlæring skal udformes for at være dækkende i forhold til industriens overenskomster.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Jens Olav Pedersen	Dansk El-Forbund
Joan Alsing	Industriens Pension
Karen Poulsen	Teknisk Landsforbund
Kasper Palm	Dansk Metal
Morten Skov Jensen	HK/Privat
Stig Søllested	Blik- og Rørarbejderforbundet
Tina Christensen	3F-Industri
Toni Rytikøen	Serviceforbundet
Tonny Olsen	Malerforbundet
Carlo Søndergaard	CO-industri
Dennis Jensen	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

MILJØUDVALG

Miljøudvalgets opgave er blandt andet at drøfte indsatsen i Arbejds miljørådet (AMR), koordinere arbejdet i Industriens Branchearbejds miljøråd (I-BAR) og formidle forbundenes synspunkt samt udveksle erfaringer ved behandling af erstatningssager om arbejdsskader.

Miljøudvalget har i 2011 fulgt arbejdet i I-BAR, herunder arbejdet i de mange brancheudvalg.

Der har været arbejdet på at få gennemført en "nul-punkt-analyse" om anvendelse af og kendskab til I-BAR's materialer. Analysen skal bruges som hjælpeværktøj for fremtidige aktiviteter og formidling af disse, således at man er sikker på at materialerne når de målgrupper, de er beregnet for.

Miljøudvalgets medlemmer har desuden løbende drøftet konsekvenser af ændringerne i Arbejds miljøloven om organisering af virksomheders sikkerheds- og sundhedsarbejde.

Der har kun været rejst få sager i det fagretlige system om omlægning af sikkerhedsarbejdet og reduktion af antallet af arbejdsmiljørepræsentanter. Det er dog Miljøudvalgets formodning, at der er sket ændringer mange steder uden forudgående drøftelser i arbejdsmiljøorganisationen. Men uden dokumentation er det svært at påvise problemerne samt med vægt at forlange ændringer i det nuværende system.

Det er fortsat Miljøudvalgets opfattelse, at eventuelle ændringer af arbejdsmiljøorganisationens struktur i virksomhederne skal drøftes i den enkelte arbejdsmiljøorganisation og med inddragelse af alle arbejdsmiljøgrupperes repræsentanter. Ligesom en eventuel indstilling fra et sådan forum skal til afstemning blandt alle medarbejdere i henhold til CO-industri og DI's organisationsaftale herom.

Det er med andre ord ikke virksomheden alene, som kan beslutte at ændre arbejdsmiljøorganisationens struktur og opbygning.

Miljøudvalget har også i 2011 drøftet muligheden for at hjælpe de lokale forbundsafdelinger med at etablere regionale netværk for arbejdsskadesagsbehandlere. Netværkene skal give sagsbehandlerne mulighed for på tværs af afdelinger og forbund at drøfte arbejdsskadesagers baggrunde og årsager samt åbne en debat om, hvordan de tilrettelægger en sagsbehandling bedst muligt.

CO-industris Forretningsudvalg har bevilget midler til gennemførelse af seks "netværks-opstartsmøder". Disse vil blive gennemført primo 2012.

Miljøudvalget vil desuden i 2012 drøfte muligheden for at få sat gang i en aktivitet rettet specielt mod arbejdsmiljørepræsentanter i form af et arrangement a la TekSams årsdag.

ene side er der rigtig mange unge, som mangler en praktikplads, og på den anden side er der visse steder i landet virksomheder, som ikke kan skaffe de unge, som virksomheden har brug for. Samtidig tyder alt på, at industrien i fremtiden vil komme til at mangle faglært arbejdskraft, mens der er for mange ufaglærte ifølge AE-Rådets beregninger.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Kenneth Bergen	Dansk Metal
Jan Toft Rasmussen	Dansk Metal
Ole Jespersen	3F-Industri
Flemming Lassen	3F-Industri
Mogens Nies	HK/Privat
Allan Andersen	Dansk El-Forbund
Michael Jørgensen	CO-industri
Keld Høgh	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

UDVALGETS MEDLEMMER:

Benny Yssing	Dansk El-Forbund
Bettina Lübcke	Dansk Metal
Per Påskesen	Dansk Metal
Conny Larsen	HK/Privat
Ib Jepsen	3F-Industri
Pia Maul Andersen	3F-Industri
Simon Heidemann	Teknisk Landsforbund
Henrik Kjærgaard	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

UDDANNELSESUDVALG

Uddannelsesudvalget beskæftiger sig med samfundsmæssige og overenskomst-mæssige uddannelsesspørgsmål som eksempelvis praktikpladssituationen, efteruddannelse og lokale uddannelsesudvalg. Praktikpladsprisen er igennem 2011 blevet uddelt til en række virksomheder og tillidsrepræsentanter for det arbejde, som de har udført i forhold til at sikre de unge mennesker en uddannelse. Prismotagerne spænder bredt fra virksomheder, som har holdt fast i, at man også i krisetider har et ansvar for at gennemføre uddannelser, til en tillidsrepræsentant, som fungerer som mentor for de unge på en virksomhed og dermed har nedbragt antallet af unge, som faldt fra. Målet med Praktikpladsprisen er at skabe opmærksomhed på problemet med praktikpladser. På den

INDUSTRIENS LØNSYSTEMUDVALG

Industriens Lønssystemudvalg består af repræsentanter fra forbundene og CO-industri samt DI. Udvalget aftaler tiltag inden for lønsystempolitikken samt holder øje med, hvad der sker med lønsystemer i virksomhederne.

Der har været afholdt to ordinære møder med forbundene og DI i løbet af 2011. Der arbejdes fortsat i udvalget med en vinkel på jobvurdering specielt med fokus på funktionærjob.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Byrial Bjørst	Teknisk Landsforbund
Hanne Simonsen	3F-Industri
Henrik Lunde Jensen	Dansk Metal
Morten Skov Jensen	HK/Privat
Dion Danekilde	DI
Nils Kaasing	DI
Steen Nielsen	DI
Søren Johannesen	DI
Claus Krogh Hansen	CO-industri
Nadja Christy	CO-industri
Peter Rimfort	CO-industri
Ole Larsen	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

DET MARITIME UDVALG

Det maritime udvalg har fokus på arbejds- og ansættelsesforholdene på hele det maritime område, hvor medlemmer af CO-industri er beskæftiget eller har interesser.

Den maritime branche står for knap en fjerdedel af Danmarks eksport, og 80.000 danskere er beskæftiget inden for det maritime område. Derfor har udvalget arbejdet med, hvordan områdets konkurrencebetingelser kan forbedres blandt andet igennem internationale standarder for forurening, sikkerhed og arbejdsvilkår.

De asiatiske vækstøkonomier udfordrer Det Blå Danmarks hidtidige styrkeposition. I november 2011 blev det sidste skib færdigbygget på Lindøværftet inden nedlukningen, og for at undgå at endnu flere arbejdspladser forsvinder fra det maritime område, er et øget fokus på uddannelse altafgørende. Derfor afholdt CO-industri i samarbejde med Rederiforeningen og Danske Maritime en konference på Christiansborg den 23. november 2011.

Konferencen satte fokus på behovet for vækst i Det Blå Danmark. Herunder at uddannelse er det vigtigste middel vi har, når det gælder om at fastholde arbejdspladserne på et område, som er i benhård konkurrence. Ikke kun søfolkene er under pres, men også de medlemmer, som arbejder på virksomheder, der leverer udstyr til skibe, er i hård konkurrence.

UDVALGETS MEDLEMMER:

Allan Lyngsø Madsen	Dansk Metal
Anders Laubjerg	Dansk Metal
Claus Jensen	Dansk Metal
Jørgen Christoffersen	Dansk Metal
Lars Hansen	Dansk Metal
Jørn Erik Larsen	Dansk Metal
Erik Jensen	3F-Industri
Henry Henning Andersen	3F-Industri
Hans Ove Mertz	Teknisk Landsforbund
Jan Johansen	medlem af Folketinget for Socialdemokraterne
Stig Pedersen	Dansk EI-Forbund
Henrik Kjærgaard	CO-industri

(Pr. 31. december 2011)

REGIONALE INDUSTRIPOLITISKE UDVALG

De 13 regionale industripolitiske udvalg (RIPU) er CO-industris og DI's fælles stemme i den regionale erhvervspolitik. Formålet med udvalgene er at fremme mulighederne for vækst og beskæftigelse i industrien ved at skabe interesse og forståelse for industriens vilkår blandt politikere, myndigheder og medier i kommuner og regioner.

I 2011 har RIPU'erne afholdt i alt 22 møder mod 27 møder i 2010. Det lavere antal møder i 2011 kan blandt andet forklares ved, at flere møder blev aflyst

i forbindelse med valgkampen op til folketingsvalget i 2011.

Fødekæden til de tekniske erhvervsuddannelser og kontakten til erhvervslivet udgør et centralt omdrejningspunkt for arbejdet i RIPU'erne. I 2011 har RIPU'erne haft fokus på samarbejdet med erhvervsvejledere og uddannelsesinstitutioner gennem rekrutteringskampagner, konferencer, virksomhedsbesøg og lignende med blandt andet UU-centrene. Dette fokus forventes fastholdt i 2012, blandt andet i forbindelse med rekrutteringskampagner på folkeskolerne, som flere RIPU'er planlægger.

Ligeledes har den langvarige økonomiske krise gjort beskæftigelse og ledighed til en fast del af RIPU'ernes arbejde. På alle møder drøftes udviklingen i den regionale ledighed samt initiativer til samarbejde med kommuner og andre aktører om uddannelses- og beskæftigelsesaktiviteter. Et fokus som forventes fastholdt i det kommende år, hvor flere RIPU'er blandt andet forbereder regionale debatindlæg som opfølgning på konferencen mellem DI og CO-industri om "Danmark som produktionsland".

Mobilitet på arbejdsmarkedet og tilgængelighed for virksomhederne spiller en stigende rolle i flere RIPU'er, hvor regionale transport- og bilistproblemer drøftes på baggrund af særlige lokale forhold. Et fokus som de kommende år må forventes at præge såvel den offentlige debat som diskussionerne i RIPU'erne.

Overenskomster m.m.

OPTAKTSMØDER

Som optakt til overenskomstforhandlingerne i 2012 holdt CO-industri i oktober og november 12 optaktsmøder over hele landet for tillidsrepræsentanter og afdelingsrepræsentanterne.

Cirka 1.000 interesserede deltog i møderne, hvor der var mulighed for at møde formand for CO-industri Thorkild E. Jensen og næstformand Mads Andersen og drøfte de kommende forhandlinger om nye overenskomster i industrien.

På møderne gennemgik Thorkild E. Jensen og Mads Andersen de hovedelementer, som sandsynligvis ville blive drøftet under overenskomstforhandlingerne, mens de fremmødte rejste en række spørgsmål, som blev debatteret og besvaret. Møderne gav

de to forhandlere et godt indblik i situationen ude på arbejdspladserne og en klar fornemmelse af tillidsrepræsentanternes realistiske forventninger til overenskomstfornyelsen.

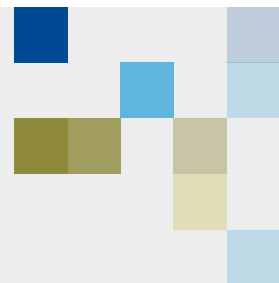
Det første egentlige forhandlingsmøde mellem CO-industri og DI blev holdt efter et fælles pressemøde den 4. januar 2012.

PROTOKOLLATER

I løbet af 2011 er CO-industri og DI blevet enige om to protokollater, som knytter sig til industriens overenskomster eller aftaler indgået i forbindelse med overenskomstforhandlingerne.

Protokollat om forståelsen af Industriens Overenskomst § 38 stk. 11.

Ved overenskomstfornyelsen 2010 blev der i Industriens Overenskomst § 38 stk. 11 indført en nyskabelse i form af fratrædelsesgodtgørelse ved afskedigelse uden egen grund.

Ordningen har efterfølgende givet anledning til en række sager og spørgsmål om forståelsen af den nye regel, som har været drøftet mellem CO-industri og DI.

Parterne har opnået enighed om en fælles forståelse af bestemmelsen i forbindelse med ferie, sygdom og uddannelse i forlængelse af afskedigelse. (CO-Meddelelse nr. 2011/048).

Protokollat om implementering af model for helbredskontrollens gennemførelse.

I forbindelse med overenskomstforhandlingerne 2010 blev det aftalt i protokollat 14, at der gennem et udvalgsarbejde skulle udarbejdes en model for helbredskontrollens indhold og gennemførelse.

Dette arbejde er nu færdiggjort, og der er som bilag til protokollatet aftalt en introduktionsfolder med minimumsindhold til natarbejdere.

Endvidere er der lavet et udkast til spørgeskema til natarbejdere, og her er der også tale om et minimum, som skal indgå i spørgeskemaet, uanset om man vælger at anvende vedlagte spørgeskema eller et spørgeskema udformet af en anden aktør. (CO-Meddelelse nr. 2011/032).

Indholdet af protokollaterne kan læses på CO-industris hjemmeside www.co-industri.dk på den lukkede del under OK-Service.

NATARBEJDERE

Ved overenskomstforhandlingerne i 2010 blev der opnået enighed om tre protokollater, som beskæftiger sig med natarbejdere og deres forhold.

Gennem 2010 og 2011 er der arbejdet med disse protokollater, og arbejdet er nu afsluttet i forhold til de to protokollater.

I forhold til protokollatet "Natarbejde og helbreds kontrol" har overenskomstparterne udarbejdet standarder for:

- hvad en helbreds kontrol minimum skal indeholde
- adgangen til og frekvensen i helbreds kontroller
- regler for den praktiske gennemførelse af helbreds kontrol
- regler for afrapportering af kontrolresultater
- skema med det minimum af spørgsmål, som skal indgå i helbreds kontrollen

Resultatet af arbejdet kan ses i pjecen "Introduktionsfolder om natarbejde og helbreds kontrol", som findes på CO-industris hjemmeside, hvorfra den kan downloades. Samme sted findes også spørgeskemaet.

I forhold til protokollatet "Kampagne om natarbejde" har overenskomstparterne i samarbejde med NFA (Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø) udarbejdet pjecen "Natarbejde", som fortæller om risikofaktorer i forbindelse med natarbejde og giver gode råd og ideer til, hvordan den enkelte kan imødegå disse risici gennem forebyggelse.

Pjecen skal udleveres til natarbejderen i forbindelse med det "dialogmøde", som indgår i forbindelse med helbreds kontrollen.

Pjecen kan downloades fra såvel CO-industris som I-BAR's hjemmeside.

Resultatet af de to protokollater blev præsenteret på en landsdækkende turné, som blev gennemført af overenskomstparterne i perioden 26. september til 2. oktober 2011.

Der blev i alt afholdt seks møder og som deltagere var inviteret tillidsrepræsentanter, arbejdsmiljørepræsentanter, virksomhedsrepræsentanter og repræsen-

tanter fra de lokale afdelinger. I alt deltog omkring 250 interesserede i møderne.

Det tredje protokollat "Forskning i langtidsvirkningerne af natarbejde" har der været vanskeligheder med at efterleve. Overenskomstparterne konstaterede, at der ikke foreligger et tilstrækkeligt datagrundlag i Danmark, som kan danne grundlag for en sådan forskning.

I stedet har overenskomstparterne finansieret et pilotprojekt, hvor NFA undersøger, om der kan skaffes adgang til et egnet datagrundlag, der kan ligge til grund for en videre forskning. Resultatet af pilotprojektet forventes at foreligge omkring august 2012.

VEDERLAG

Siden 2007 har det været muligt for tillidsrepræsentanter at modtage et vederlag for den indsats, som de udfører. Tillidsrepræsentanter modtager deres vederlag fra den første i den efterfølgende måned. Hvis man for eksempel bliver valgt i april, modtager man vederlag fra 1. maj. Tilsvarende stopper betalingen også ved udgangen af den måned, hvor man fratræder.

Industriens Uddannelses- og Samarbejdsfond (IUS), som er dem der udbetaler vederlag, har besluttet at stramme op i forhold til de tillidsrepræsentanter, som stopper med deres tillidshverv og ikke får frameltd ordningen. Derfor vil for meget udbetalt vederlag blive krævet tilbagebetalt.

Det er vigtigt, at både tillidsrepræsentanter og afdelinger sikrer, at fratrådte tillidsrepræsentanter bliver frameltd ordningen.

Det fagretlige område

FAGRETLLIG BEHANDLING

I den fagretlige behandling tager CO-industri sig af sager, hvor der ude i den enkelte virksomhed er opstået uoverensstemmelser, som enten skyldes brud på eller fortolkning af enten overenskomsten eller de tilhørende lokalaftaler. Endvidere bistår CO-industri, hvor de lokale forhandlinger ikke har kunnet nå frem til et resultat.

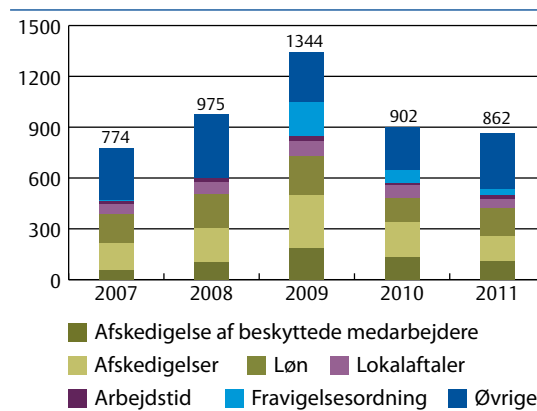
I 2011, hvor der blev rejst 862 fagretlige sager, har der været en faldende tendens i sager, der handler om uberettigede afskedigelser såvel som afskedigelser af medarbejdere med særlig beskyttelse.

Hvor 2009 var året med det største antal sager i de to kategorier, er der sket en reduktion i antallet af sager om afskedigelse af beskyttede medarbejdere med cirka 40 procent, mens antallet af sager om uberettiget afskedigelse er faldet med cirka 50 procent. Altså positive tendenser i forhold til begge sagstyper.

Anderledes ser det ud i lønsager, hvor der har været en stigning i antallet af mæglingssåder. Det kan dog også ses som en positiv tendens, idet det er udtryk for, at den tilbageholdenhed, der opstod under krisen, nu er afløst af optimisme, så der igen er gang i de lokale lønforhandlinger.

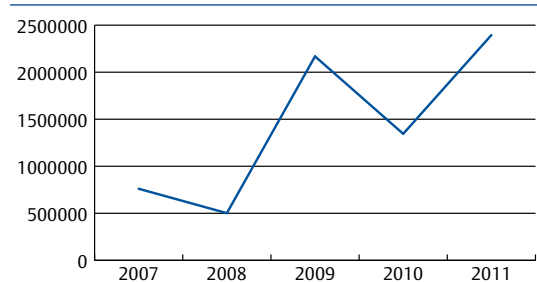
Også antallet af konfliktløsningsmøder er fordoblet, selv om lønsager ikke kan behandles på denne type møder, mens antallet af Bilag 8-møder og sager om udenlandsk arbejdskraft ligger stabilt på samme niveau som i 2010. Inkassosager i forbindelse med pensions- og fondssager er ligeledes stabilt. Der blev i 2011 opstartet 23 inkassosager.

Antal opstartede fagretlige sager fordelt på emne:

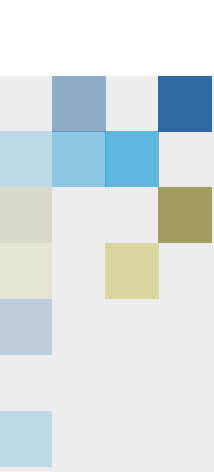
CO-industri har gennem de seneste år oplevet stigende indtægter via bod. I 2011 henter CO-industri knap 2,4 millioner kroner hjem i bod fra pensions- og fondssager, hvor arbejdsgivere har brudt overenskomsterne.

Udviklingen i indtægter via bod 2007-2011:

FAGLIG VOLDGIFT

I 2011 er syv sager afgjort ved faglig voldgift. To af sagerne blev afgjort ved kendelse og fem ved tilkendegivelse. Baggrunden for sagerne er i nogle tilfælde overenskomstbestemmelser, men de fleste er afgø-

relser på baggrund af lokalaftaler og særbestemmelser.

I en af sagerne er det netop en aftale om, at overtallige medarbejdere i forbindelse med en masseafskedigelse har ret til en fratrædelsesgodtgørelse, der stiller dem gunstigere end ved en overenskomstmæssig afskedigelse, der er tvisten.

CO-industri mener nemlig, at også de medarbejdere, der kort efter afskediges, er omfattet af den gunstige aftale, selv om de ikke er overtallige.

Opmanden anfører i sin tilkendegivelse, at medarbejderne er omfattet af reglerne om kollektive afskedigelser. Imidlertid medfører det ikke, at medarbejderne, som sagen omhandler, er omfattet af den gunstige aftale, da aftalen kun vedrører overtallighed.

CO-industri hæfter sig ved, at det præciseres, at medarbejdere fra begge afskedigelsesrunder indgår i beregningsgrundlaget i forhold til afskedigelser i væsentligt større omfang til trods for, at en del af afskedigelserne var varslet i 2009, men til effektivering i 2010. (CO-Meddelelse nr. 2011/012).

I en anden sag handler det om, hvorvidt Industriens Funktionæroverenskomst § 8, stk. 4, skal forstås sådan, at en firmapensionsordning ikke kan omfatte en sundhedsforsikringsordning.

Det er CO-industris påstand, at overenskomsten ikke tillod dette, og at virksomheden derfor skal betale til pensionsordningens sundhedsforsikringsdel.

Men opmanden anfører i sin tilkendegivelse, at sagen skal afgøres på baggrund af en ren ordlydsfortolkning af overenskomstens bestemmelser. Derfor kan en firmapensionsordning godt indeholde en sundhedsforsikring, hvorfor virksomheden bliver frikendt. CO-industri bemærker, at det således er afklaret, at virksomhedspensionsordninger kan indeholde ydelser ud over selve pensionsordningen, såfremt der er afgivet en indeståelseserklæring, som sikrer, at mini-

mumskravet til ydelsessammensætning og -dækning er efterlevet. (CO-Meddelelse nr. 2011/039).

I en tredje sag er spørgsmålet, hvilket udgiftsniveau en virksomhed er forpligtet til at afholde i forbindelse med kurser for afskedigede medarbejdere.

Opmanden fastslår i sin kendelse, at Industriens Overenskomst skal forstås således, at medarbejderen er berettiget til at deltage i et selvvalgt kursus, som arbejdsmæssigt er relevant for den pågældende, som varer højst to uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren nogenlunde på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til to uger koster. Virksomheden bliver frikendt, men der bliver ikke indført en øvre økonomisk grænse i deltagerbetaling, betalt af virksomheden.

CO-industri bemærker, at der tidligere er afsagt kendelse i spørgsmålet på et overenskomstområde, hvor der ikke ved forhandlingerne blev opnået enighed. Denne overenskomst var derfor i sit hele dækket af mæglingforslaget, og det blev i afgørelsen gjort klart, at der var en maksimal økonomisk grænse på 1.500 kroner til dækning af deltagerbetaling. (CO-Meddelelse nr. 2011/46).

I en fjerde sag gør opmanden med sin kendelse det klart, at en arbejdsgiver ikke kan skrive medarbejdere "ud af overenskomsten" og hermed undgå at efterleve overenskomstens bestemmelser. Afgørende er medarbejderens uddannelsesmæssige baggrund og ikke mindst arbejdets indhold. (CO-Meddelelse nr. 2011/047).

Derudover har CO-industri ført sager om forståelse af forlig vedrørende arbejdstid (CO-Meddelelse nr. 2011/035), SIFU-princippet (CO-Meddelelse nr. 2011/59) og fortolkning af lokalaftale i forbindelse med tilpasning af særoverenskomst (CO-Meddelelse nr. 2011/60).

Alle afgørelser er udsendt med CO-Meddelelse og kan i deres helhed ses på CO-industris hjemmeside. Meddelelsesnummeret er angivet i parentes.

TILTRÆDELSAFTALER

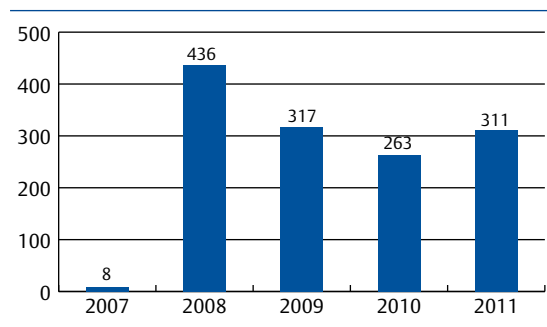
Efter aftale med medlemsforbundene har CO-industri i 2011 indført en procedure i forhold til virksomheder, der af en eller anden årsag udmeldes af DI.

Virksomhederne er fortsat omfattet af industriens overenskomster, men får nu tilsendt et tilbud om at indgå en tiltrædelse til industriens overenskomster, der sikrer, at de automatisk bliver omfattet af de kommende fornyelser af overenskomsterne.

Såfremt virksomheden ikke reagerer eller afviser at underskrive en aftale, bliver materialet sendt til medlemsforbundene til videre behandling gennem deres lokale afdelinger.

I de tilfælde, hvor virksomheden fortsætter sine aktiviteter efter udmeldelse af DI, har omkring halvdelen taget mod tilbuddet om at indgå tiltrædelsesaftale med forbundene gennem CO-industri.

Tiltrædelsesaftaler 2008-2011:

IKUF-SAGER

Overenskomstparterne har indgået en aftale i 2011 om fagretlig behandling af virksomheder, som har

valgt at etablere en kompetenceudviklingsfond i virksomheden i stedet for at tilslutte sig Industriens Kompetenceudviklingsfond (IKUF).

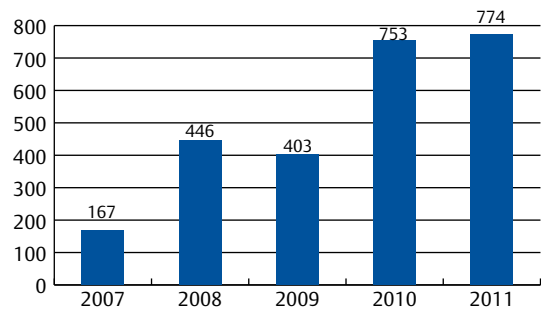
De sager, som overleveres til organisationsmæssig behandling, er situationer, hvor virksomhederne ikke har fulgt reglerne udstukket af IKUF for fremsendelse af henholdsvis årsrapport og revisorerklæring.

Disse typer af sager behandles på et mæglingsmøde mellem overenskomstparterne og med deltagelse af formand og næstformand i de lokale kompetenceudviklingsfonde. Møderne berammes i øvrigt efter bestemmelser i organisationernes "Mødeplanaftale", men afholdes som de eneste mæglingsmøder i København og ikke på virksomhedens adresse.

PENSION

På pensionsområdet behandler CO-industri en lang række forskellige sager vedrørende pension. De drejer sig blandt andet om manglende indbetaling af pensionsbidrag, protokollering af optrappingsordning og firmapensionsordning. Andre sager omhandler behandling af indeståelseserklæringer fra pensionselskaber og tilpasningsforhandlinger om pensionsforhold. Desuden behandler CO-industri også sager om afsagt konkursdekret på virksomheder, der indbetaler til Industriens Pension, indbetaling af pensionsbidrag uden formel aftale, sager vedrørende virksomheder, der oplyser, at de ingen ansatte har, og ad hoc-sager.

Antal opstartede pensionssager i 2007-2011:

I 2011 er der opstartet 112 sager på manglende indbetaling af pensionsbidrag; hovedparten af disse sager er løst ved forlig mellem DI og CO-industri. I 22

sager har der været afholdt fællesmøde. Af disse er syv sager videreført for Arbejdsretten.

I foråret 2011 blev aftalen mellem DI og CO-industri om håndtering af sager om manglende indbetaling og indberetning af pension fornyet til en organisationsaftale. På baggrund af et fald i antallet af sager på den skærpede rykkerprocedure blev det aftalt, at den bliver suspenderet. Hvis der bliver konstateret en negativ udvikling hen over år, vil den skærpede rykkerprocedure blive genoptaget automatisk. For at bodsniveauet i aftalen ikke skal miste sin kraft, er der aftalt en regulering af bodsbeløbene med samme procent-satser som mindstebetalingen for timelønsarbejde reguleres med ved overenskomstfornyelserne.

DI's og CO-industris aftale om håndtering af sager om firmapensionsordninger og optrappingsordning af pensionsbidrag har nu to et halvt år på bagen og har fundet sit leje. Med indgåelse af protokollat om pensionsmæssige optrappingsordninger i maj 2011 er de 13 sager, der i 2010 afventede faglig voldgift på uenighed om optrappingsens udformning, forligt ved, at praksis før uenigheden fortsætter og nu er aftalt i protokollatet.

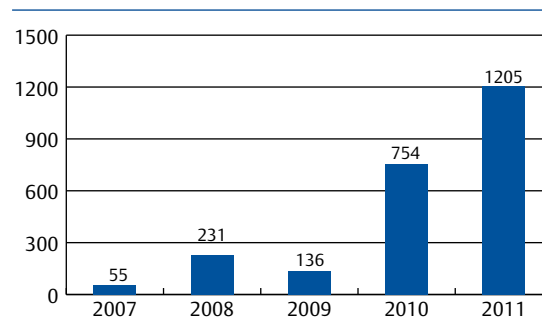
Der er i 2011 opstartet 53 sager om protokollering af en optrappingsordning, og 87 sager om protokollering af en firmapensionsordning på industriens overenskomster. I cirka en fjerdedel af disse sager er der blevet givet afkald på en optrappingsordning og/eller videreførelse af firmapensionsordning, eller der er betalt bod for manglende overholdelse af de aftalte tidsfrister. Aftalen har bevirket, at der ikke har været afholdt fællesmøder i denne type sager i 2011.

UDDANNELSESFONDENE

På vegne af overenskomstparterne opkræver Industriens Pensions Service (IPS) bidrag til uddannelsesfondene Industriens Uddannelses- og Samarbejdsfond (IUS), Industriens Kompetenceudviklingsfond (IKUF) samt LO/DA-Udviklingsfonden (FIU). Bidragene opkræves samlet som en procentdel af lønsummen. Yderligere oplysninger om fondene kan findes på hjemmesiden <http://www.industrienspensionservice.dk/>

I 2011 blev det hidtil største antal sager om virksomhedernes manglende indberetning eller manglende indbetaling til uddannelsesfondene åbnet. Således er sagsbehandlingen indledt i over 1.200 sager. Mange af sagerne med DI-medlemsvirksomhederne har fundet en forligsmæssig løsning, mens sagerne med uorganiserede arbejdsgivere ofte først afsluttes med dom i Arbejdsretten.

Antal opstartede fondssager 2007-2012:

Virksomhedernes bidrag til uddannelsesfondene i procent af lønsummen i 2011:

Bidragsdato	DI-virksomheder				Ikke DI-virksomheder			
	FIU	IUS	IKUF	I alt	FIU	IUS	IKUF	I alt
1. halvår 2011	0,141	0,136	0,145	0,422	0,169	0,163	0,174	0,506
2. halvår 2011	0,162	0,131	0,139	0,432	0,194	0,157	0,167	0,518

Samarbejdsområdet

TEKSAM

TekSam er et samarbejdsorgan for DI og CO-industri, som administrerer Samarbejdsaftalen og hjælper og rådgiver virksomhedernes samarbejdsudvalg.

Målsætning for TekSam's arbejde er at styrke det daglige samarbejde mellem medarbejdere, tillidsrepræsentanter og ledelse til gavn for trivsel og produktivitet i virksomhederne.

TekSam ledes af et politisk udvalg nedsat af DI og CO-industri. Udvalget har det overordnede ansvar for alle TekSam's aktiviteter.

TekSam har desuden en konsulenttjeneste med samarbejdskonsulenter fra både DI og CO-industri, som rådgiver virksomhedernes samarbejdsudvalg.

TekSam igangsatte i 2010 to projekter i samarbejde med interesserede samarbejdsudvalg (SU) på industriens område. Der er i 2011 blevet arbejdet med projekterne i syv virksomheder. De to projekter er:

- **Det kompetente samarbejdsudvalg:** Projektet fokuserer på SU's arbejdsform og inddragelse af samtlige medarbejdere, herunder ikke mindst hvordan et samarbejdsudvalg kan få positiv indflydelse på det daglige samarbejde mellem ledelse og medarbejdere, den generelle information og den gensidige forståelse for virksomhedens og medarbejdernes situation.
- **Samarbejdsudvalget og produktivitet:** Projektet har fokus på den positive betydning, som

et samarbejdsudvalg kan bidrage med i indsatsen for øget vækst, kompetenceudvikling og produktivitet i virksomheden.

Projekterne afsluttes i første kvartal 2012, og resultaterne formidles til industriens virksomheder.

TekSam afholder fortsat temadage om det psykiske arbejdsmiljø i samarbejde med Industriens Branche-arbejdsmiljøråd. Der er gennemført tre temadage om trivselsundersøgelser, og hvorledes disse kan skabe værdi for arbejdsmiljøet.

TekSam's årsdag 2011 blev afholdt med overskriften "Forandringens frygt eller fryd – sammen former vi fremtiden". 900 SU-medlemmer – ledere og tillidsrepræsentanter – deltog i årsdagen, hvilket er 100 flere end i 2010. Evalueringen af konferencen viser, at deltagere er tilfredse med form og indhold. På en skala fra 1 til 10 er scoren på spørgsmålet "Har du lyst til at deltage i årsdagen næste år?" 8,78. Årsdagens program samt de afholdte oplæg kan findes på TekSam's hjemmeside www.teksam.dk

TekSam's konsulenter har i perioden ydet bistand i cirka 120 sager på virksomheder. Bistanden har varieret fra inspiration til samarbejdsudvalgene til forløb over samlet fire til fem dage i forbindelse med arbejdet med det psykiske arbejdsmiljø.

Konsulenterne har ligeledes forestået undervisning i Samarbejdsaftalen på TekSam's kurser for nyvalgte tillidsrepræsentanter samt været gennemgående personer på kurserne.

De sager TekSam har arbejdet med i 2011 har som i 2010 været præget af den økonomiske krise. Afskedigelser og nedskæringer har præget SU'ernes dagsorden, samtidig med at trivslen for de tilbageværende medarbejdere i stigende omfang er blevet sat i fokus. Der har endvidere været en stigende aktivitet i samarbejdsudvalgene i forhold til håndtering af mobning og psykisk arbejdsmiljø samt udformning af politik på områderne.

TekSam's hjemmeside får stille og roligt en større og større betydning i dialogen og kontakten mellem virksomhedernes samarbejdsudvalg og TekSam. En optælling af antal unikke brugere i det sidste år viser, at hjemmesiden i gennemsnit har 58 unikke brugere pr. dag – svingende fra 170 brugere mandag den 14. marts til 21 brugere søndag den 21. august.

TekSam har i 2011 gennemført en læserundersøgelse af TekSam Nyt. Undersøgelsen viser, at der er stor tilfredshed med nyhedsbrevet. Lidt over halvdelen af læserne formidler det videre til kollegerne. 70 procent er tilfredse med reportagerne fra virksomhederne, og 67 procent er tilfredse med baggrundsartiklerne, men næsten alle – 95 procent – er glade for bladets design og layout.

TekSam vil i 2012 fortsætte sin indsats omkring det psykiske arbejdsmiljø, mobning og seksuel chikane. Afholdelse af temadage om psykisk arbejdsmiljø vil ligeledes blive videreført. Der er planlagt temadage om mobning og personalepolitik. Temadagene vil blive annonceret på TekSam's hjemmeside samt ved direkte udsendelse til samarbejdsudvalgene.

I 2012 afholder TekSam årsdag den 3. oktober i Odense. Emnet ligger fast medio juni, og programmet offentliggøres medio august.

KURSUS FOR NYVALGTE TILLIDSREPRÆSENTANTER

"Samarbejdskursus for tillidsrepræsentanter" er siden 2008 blevet afholdt i regi af TekSam. Undervisningen varetages af konsulenter fra TekSam samt eksterne undervisere.

Kurset skal styrke nyvalgte tillidsrepræsentanter i det daglige samarbejde og i samarbejdsudvalgets arbejde, i arbejdet med det psykiske arbejdsmiljø, samt give en bredere viden om forretnings-, produktions- og regnskabsforståelse.

Der tilbydes normalt 12 kurser om året med plads til 20 deltagere på hvert hold. I 2011 er der sendt vel-

komstbrev og indbydelse til kurset til 497 personer, og heraf har 261 gennemført i årets løb. Det er en deltager gennemførelse på 52 procent, hvilket er en langt højere gennemførelsesprocent end året før, hvor der kun var 31 procent, der gennemførte. Den stigende interesse har også betydet en forøgelse af antallet af kurser. Der er i årets løb gennemført 16 kurser.

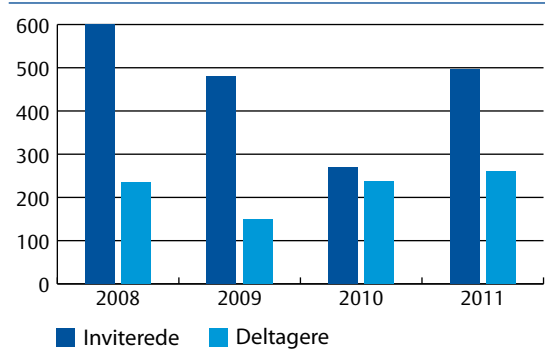
En ny tillidsrepræsentant har mulighed for at tilmelde sig kurset op til 18 måneder efter valget. Derfor er tallene også kun et øjebliksbillede af gennemførelsesprocenten.

For at øge deltagerantallet blev det i 2010 besluttet, at CO-industri skulle ud og møde de enkelte afdelingers tillidsrepræsentant-ansvarlige, ligesom CO-industri's Tillidsrepræsentantudvalg skulle hjælpe med at få et bedre samarbejde i gang omkring kurset. Rundturen til afdelingerne blev gennemført som regionsmøder lige efter nytår og er afsluttet i februar 2011. Her var der mange gode ideer og synspunkter, som der arbejdes videre på. Tillidsrepræsentantudvalget har medvirket til en bedre procedure omkring indbydelser, rykkere med mere, så det nu hænger sammen i et bedre forløb.

Indsatsen for at øge deltagerantallet er lykkedes, og udfordringen er nu at fastholde og gerne forøge gennemførelsesprocenten.

Kurset bliver løbende evalueret, og underviserne holder hvert år et udviklingsmøde, hvor der kigges på muligheder for at forbedre indholdet. Der har i årets løb været særlig kritik af aftenundervisningen som er svær at komme igennem. Samtidig er der stor tilfredshed med, at deltagerne får mulighed for at arbejde med deres egen virksomheds regnskaber. Udfordringen lige nu er at få plads til det hele, herunder også et nyt indsatsområde med uddannelse og uddannelsesplanlægning uden at udvide tidsrummet på kurset.

Inviterede i forhold til deltagelse 2008-2011:

LEAN

I løbet af 2011 er der afholdt tre lean kurser af en uges varighed. Kurserne har til formål at give tillidsrepræsentanter den rette viden, så de kan deltage i diskussionerne om lean på den enkelte virksomhed og dermed sikre størst mulig medarbejderinvolvering. Kursusprogrammet er sammensat af tre forskellige elementer:

- Gennemgang af de faglige værktøjer, der kan være med til at give indflydelsesmuligheder, når lean indføres.
- Overenskomster, samarbejdsaftale og arbejdsmiljølovgivning.
- Indføring i de mest gængse lean værktøjer, således at tillidsrepræsentanten har kendskab til disse, når de indføres på virksomheden, og kan deltage i diskussioner om brugen af det enkelte værktøj i virksomheden.

Kurset suppleres med diverse leanspil til illustration af værktøjets virkemåde, indlægsholdere udefra samt virksomhedsbesøg. I 2011 har kursisterne været på Vestas A/S og Haldor Topsøe A/S.

Evalueringerne af kurset viser, at tillidsrepræsentanterne føler sig godt klædt på til at snakke medarbej-

derinvolving, og de føler, at de har fået kendskab til de centrale værktøjer i lean.

Som søgningen til kurserne ser ud, påtænker CO-industri i de kommende år at afvikle tre ugekurser om året.

LØNSYSTEMER

Lønkonsulentens primære opgave er at yde hjælp til at indføre og udarbejde lønsystemer som kvalifikationsløn, funktionsløn og resultatløn i samarbejde med de lokale parter.

Igennem 2011 har der været afholdt cirka 135 virksomhedsmøder. Derudover har der været afholdt cirka ti møder i lokalafdelinger. Opgaverne strækker sig fra virksomheder, som bare vil høre noget om Plusløn, til virksomheder, som ønsker assistance til et nyt løn-

system, hvor CO-industri og DI deltager til flere møder. Trenden er at virksomhederne gerne tager mod vejledning fra organisationerne og udvikler lønsystemerne i samarbejde med medarbejderne.

I 2011 har konsulenterne oplevet en øget efterspørgsel på resultatlønsordninger. Set i lyset af den økonomiske situation, en del virksomheder er i, har det været svært at forhandle sig frem til en regulær time-lønssstigning på den personlige løn, og samtidig tales der meget om produktivitet og produktivetsafhængig løn. Men der laves også kvalifikationsløn. Specielt på virksomheder, som er meget kompetencetunge, ønsker parterne stadig kvalifikationsløn.

Lønkonsulenterne har igennem 2011 arbejdet med at udvikle lønsystemer på tre virksomheder i samarbejde med de lokale parter. De tre virksomheders vej til

et nyt lønsystem bliver nu udgivet i en pjecesamling. Samson Agro i Viborg er den første virksomhed, som er blevet færdig, og pjecen om arbejdet med virksomhedens nye lønsystem kan nu bestilles/downloades på CO-industris hjemmeside.

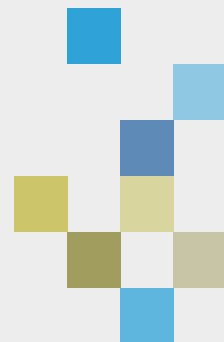
Da lønkonsulenterne kan se en massiv interesse for at indføre resultatlønsordninger, vil der i 2012 blive udarbejdet en pjece, som alene behandler forskellige former og metoder til at lave resultatlønsordninger. Pjecen forventes at være færdig ved udgangen af året. Samtidig vil der blive udarbejdet pjecer om de resterende to virksomheder i serien om nye lønsystemer. Det forventes, at der vil blive udbudt et nyt Plusløns-kursus i juni 2012.

MEDARBEJDERVALGTE BESTYRELSESMEDLEMMER

En del af CO-industris arbejde er at yde service og udvikle nye typer af service til de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. En del af dette arbejde sker i samarbejde med de øvrige karteller (BAT-kartellet, Handelskartellet i Danmark og GIMK) på LO-området. Langt de fleste medarbejdervalgte medlemmer af virksomhedens øverste ledelsesorgan (typisk bestyrelsen) er tilknyttet CO-industri med cirka 800 valgte. Handelskartellet har cirka 40 valgte, BAT cirka 55 og GIMK cirka 35.

CO-industri administrerer et register over kartellernes medarbejdervalgte. I løbet af 2011 er der blevet ryddet op i registeret med hjælp fra blandt andet medlemsforbundene for at få et korrekt overblik over, hvem der skal serviceres.

I september udkom den nye udgave af "Håndbog for medarbejderrepræsentanter". Med den nye udgave kan de medarbejdervalgte danne sig et overblik over og få dybere kendskab til de regler for valg med videre, selskabslovgivningens bestemmelser og meget andet, der følger af de ændringer, der blev foretaget i 2009 og 2010.

Håndbogen indeholder også en række statistiske data over udbredelsen af medarbejderrepræsentation, kønsfordeling blandt de medarbejdervalgte og generalforsamlingsvalgte samt andelen af udenlandske bestyrelsesmedlemmer i selskaber i Danmark.

Det er meningen, at håndbogen skal bearbejdes i en mere håndterbar form end bare den trykte udgave. Når det er sket, vil den blive placeret på den lukkede del af CO-industris hjemmeside, hvor man finder service til medarbejdervalgte.

Årets topmøde for medarbejderrepræsentanter blev afholdt 1. november i Odense med cirka 145 deltagere. Temaer var vækst, produktion i Danmark og whistleblower-ordninger.

Der er fortsat stor tilslutning til topmødet, som er blevet en fast del af tilbuddene til medarbejdervalgte bestyrelsesrepræsentanter.

Hvert år evalueres topmødet på baggrund af de skriftlige deltagerevalueringer, CO-industri modtager fra topmødedeltagerne. Der er stor deltagertilfredshed, og mange konstruktive bemærkninger vil det blive arbejdet videre med.

I 2011 er der udkommet to numre af A/S Nyt, som udsendes til alle medarbejdervalgte og suppleanter i de fire karteller. Selve udgivelsen produceres i og af CO-industri.

Udgangspunktet er at sætte fokus på aktuelle og relevante emner og temaer. I 2011 har der været fokus på blandt andet produktion i Danmark, innovation, CSR – virksomhedens sociale ansvar, det "gode" bestyrelsesarbejde, tavshedspligt, lean, uddannelse og kønsfordeling i bestyrelsen (kvoter).

Alle udgivelser af A/S Nyt findes på den lukkede del af CO-industris hjemmeside.

EUROPÆISKE SAMARBEJDSUDVALG

2011 har været et aktivt år på området europæiske samarbejdsudvalg (ESU). I samarbejde med Center for Arbejdsliv og Læring afholdt CO-industri et grund-

kursus for ESU-medlemmer i juni 2011. Kurset var tiltænkt nye og potentielle ESU-medlemmer, men tiltrak også deltagere, som havde været ESU-repræsentanter i længere tid. Kurset havde lidt over 20 deltagere.

I november afholdt CO-industri en ESU-konference med et rekordhøjt antal deltagere (66). For første gang deltog ESU-medlemmer fra IDA (ingeniørernes fagforening). Konferencen satte fokus på de gode erfaringer med ESU-arbejdet samt på forskellige arbejdsmarkedsmodeller i Europa. Der afholdes ESU-konference igen i 2012.

2011 var også året, hvor et nyt ESU så dagens lys. Da de danske tillidsrepræsentanter i den amerikansk baserede koncern ITW i samarbejde med CO-industris ESU-arbejdsgruppe tog initiativ til at få etableret et ESU i koncernen.

I 2011 blev der udarbejdet en pjece til nye og potentielle ESU-medlemmer. Pjecen hedder "Europæiske samarbejdsudvalg – Indflydelse over landegrænser". Den beskriver reglerne for oprettelse af et ESU, ESU-repræsentantens rolle og arbejdsopgaver samt interviews med forskellige ESU-medlemmer. Pjecen kan bestilles via CO-industris hjemmeside.

Derudover er CO-industris ESU-hjemmeside blevet udviklet. Hjemmesiden indeholder mange informationer om og gode råd til ESU-arbejdet. Læs mere på: www.co-industri.dk/medlemsservice/ESU-service.

I 2012 vil CO-industri foretage en analyse af de virksomheder i Danmark, der falder inden for ESU-direktivets ramme med henblik på at oprette yderligere ESU'er. Derudover vil behovet for at oprette et nyt ESU-grundkursus blive vurderet.

DIREKTIVET OM EUROPÆISKE SAMARBEJDSUDVALG (ESU)

I 2009 blev EU-direktivet om europæiske samarbejdsudvalg revideret. De nye regler er blevet implementeret i dansk lovgivning og trådte i kraft d.5. juni 2011. Det nye direktiv har især betydning for ret til uddannelse uden løntab, definition af information og høring, definition af tværnationale emner, styrkelse af de europæiske faglige organisationers rolle og rettigheder ved strukturforandringer i virksomheder. Med vedtagelsen af direktivet er der således kommet nye rettigheder til en del – men ikke alle – ESU-medlemmer. Det nye direktiv gælder for alle eksisterende og nye ESU-aftaler undtagen:

- Aftaler underskrevet før 22. september 1996 (såkaldt frivillige aftaler)
- Aftaler som er underskrevet efter 22. september 1996 og som er blevet revideret i den toårige implementeringsfase fra den 5. juni 2009 - 5. juni 2011.

I det nye direktiv er der desuden indført en vigtig bestemmelse om strukturforandringer i virksomheden. Bestemmelsen siger, at et ESU har ret til at genforhandle deres aftale, hvis der sker væsentlige strukturforandringer i virksomheden. Bestemmelsen gælder alle ESU-aftaler – uanset hvornår de er indgået. Læs mere om direktivet på www.co-industri.dk/medlemsservice/ESU-service.

EUROPÆISKE SELSKABER

I de syv år der har været mulighed for at etablere et Europæisk Selskab, er antallet heraf steget til 993 oprettede selskaber pr. 1. december (2011).

Af alle selskaber har 184 hjemsted i Tyskland, mens 580 har hjemsted i Tjekkiet. De tjekkiske "europæiske" selskaber er primært tomme eller uidentificerede, altså uden aktivitet og ansatte. Mens halvdelen af de tyske selskaber har aktiviteter og ansatte.

I Danmark er der tre europæiske selskaber, et aktivt, et tomt og et uidentificeret selskab. Alle uden for CO-industris område. Det betyder dog ikke, at CO-industri ikke har medlemmer i europæiske selskaber, der er bare tale om selskaber, der ikke har hjemsted i Danmark. Nærlig tyske MAN Turbo & Diesel, hvor et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem er fra Danmark.

Via Europæisk LO er der oprettet en fond, hvortil de medarbejdervalgte anmodes om at bidrage med en del af det vederlag, de modtager for bestyrelsesarbejdet. Fonden finansierer blandt andet uddannelsesaktiviteter og konferencer. Hertil er knyttet en økonomisk reserve, som kan benyttes i forbindelse med eventuelle sager om bestyrelsesansvar og lignende.

Internationalt samarbejde

I det nordiske samarbejde har der i løbet af året været møder i samtlige udvalg vedrørende overenskomster, virksomheder/ESU, uddannelse, arbejdsmiljø og international koordinering med henblik på at udvikle fælles nordiske holdninger til anvendelse i det europæiske og internationale faglige samarbejde. I slutningen af juni 2011 blev der afholdt Nordisk Forum på Metalskolen i Jørlunde, hvor arbejdet i samtlige udvalg blev evalueret, og nye handlingsplaner blev vedtaget. Derudover var der blandt andet debat med den nye generalsekretær for den europæiske metalarbejderføderation, Ulrich Eckelman, om fremtiden for den europæiske fremstillingsindustri og vejen ud af den økonomiske krise.

Den økonomiske krise har også præget Sverige, men ved overenskomstforhandlingerne i begyndelsen af december 2011 lykkedes dog det svenske forhandlingsfællesskab "Facken inom industrin" at forhandle sig til en tre procent lønstigning i fremstillingsindustrien gældende for perioden 1. februar 2012 til og med 31. marts 2013. Derudover er der blandt andet nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for også i Sverige at lave et arbejdsfordelingssystem, hvor arbejdsgiverne kan benytte perioder med lavkonjunktur til at efter- og videreuddanne medarbejderne i stedet for at afskedige dem.

Ved overenskomstforhandlingerne i Finland kom der en aftale i stand efter en strejke i den finske teknologi-sektor. Aftalen giver de timelønnede en lønstigning

på gennemsnitligt 2,4 procent fra 1. oktober 2011 og en lønstigning på gennemsnitligt 1,9 procent fra 1. november 2012. Derudover giver aftalen blandt andet de ansatte ret til at deltage i efter- og videreuddannelse i tre dage årligt udover den nødvendige op- og efterkvalificering.

I 2011 har EU-samarbejdet behandlet en række direktiver med betydning for arbejdsmarkedet, herunder vikardirektivet og arbejdstidsdirektivet. Vikardirektivet har en implementeringsfrist 5. december 2012, og i Danmark har parterne på industriens område implementeret direktivet i overenskomsten for time-lønnede. CO-industri forventer at implementere vikardirektivet i Industriens Funktionæroverenskomst i begyndelsen af 2012.

Diskussionerne om skabelsen af en ny europæisk arbejdstagerorganisation for fremstillingsområdet fortsatte gennem hele 2011 med kraftig deltagelse fra nordisk og dansk side. Det forventes, at en ny organisation for fremstillingsområdet vil se dagens lys i maj 2012. Da vil de tre europæiske arbejdstagerføderationer for henholdsvis metal (EMF), kemi (EMCEF) og tekstil (ETUF-TCL) opløse sig selv og danne en ny og endnu mere slagkraftig organisation, der kan matche de europæiske arbejdsgivere, involvere sig mere i og påvirke EU's beslutningsprocesser og arbejde for at forbedre vilkårene for alle arbejdere og ansatte i den europæiske fremstillingsindustri.

Udflytningen af produktion og arbejdspladser stiller et stadigt større krav til, at danske arbejdstagerorganisationer er i stand til at arbejde på tværs af landegrænser og kontinenter for at sikre, at blandt andet løn, arbejdsvilkår og arbejdsmiljø ikke udsættes for omvendte skønhedskonkurrencer, hvor det er de lande, der tilbyder de "grimmeste" vilkår, der vinder i den globale konkurrence til skade for den enkelte arbejder.

Som på det europæiske niveau har der også på det internationale niveau været fortsatte diskussioner

om skabelsen af en ny international arbejdstagerorganisation for fremstillingsområdet. Også her har Norden og Danmark været stærkt repræsenteret og har påvirket processen. De tre organisationer på henholdsvis metal- (IMF), kemi- (ICEM) og tekstilområdet (ITGLWF) har indkaldt til opløsnings- og stiftelseskongres i København i juni 2012, hvor de nordiske lande er vært for en tre dages kongres. Kongressens formål er at skabe en ny og endnu mere slagkraftig organisation, der skal skabe større forbedringer af vilkårene for arbejdere og ansatte i fremstillingsindustrien over hele verden. I forbindelse med kongressen vil CO-industri skulle løfte en lang række opgaver, som vil præge det internationale arbejde i 1. halvdel af 2012.

Kommunikation

CO-industris Kommunikationsafdeling arbejder løbende på at informere bedst muligt internt og eksternt om kartellets arbejde samt at være talerør for industriens ansatte i den offentlige debat.

Arbejdet foregår blandt andet via hjemmesiden www.co-industri.dk, intranettet, CO-Magasinet, pjecer og tryksager samt pressemeddelelser.

I foråret 2011 gik CO-industris nye hjemmeside i luften efter at have fået et nyt design. Det nye udseende samt en opdatering af teksterne er med til at gøre hjemmesiden mere brugervenlig samtidig med, at der er lavet en række nye funktionaliteter på den lukkede del af hjemmesiden.

Fremover er det blandt andet muligt for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter at skrive egne notater ind i forbindelse med de elektroniske versioner af overenskomsterne, der ligger på den lukkede del.

For CO-Magasinet vedkommende er der ligeledes sket forandringer, idet bladet er gået fra ni årlige numre til otte. Til gengæld bliver indholdet forsøgt tilpasset endnu bedre til en travl hverdag ude på virksomhederne, så artiklerne er blevet kortere, og der arbejdes med flere halvsides og enkeltsides artikler i forhold til tidligere.

Og så er der sat ord på kommunikationen i CO-industri, forstået på den måde, at CO-industri nu for første gang nogensinde har fået en nedskrevet kommunikationspolitik.

Formålet er at styrke og optimere kommunikationen, så CO-industri placeres som en moderne, troværdig og effektiv organisation i forhold til industriens tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter, medlemsforbund, medarbejdervalgte i selskabsbestyrelser, samarbejdspartnere og offentligheden.

Der arbejdes med en gennemgående linje i layouten. Det ses blandt andet i forhold til årsrapporten 2010, bannere og blokke til brug ved optaktsmøderne i forbindelse med overenskomstforhandlingerne 2012 samt udseendet på hjemmesiden.

Her går bestemte elementer igen: CO-industris logo, CO-industris helt egen blå farve "Royal Blue" (pantone 287) samt udvalgte billeder/figurer.

I forhold til overenskomstforhandlingerne 2012 på industriens område bliver en god del af de tilhørende produkter løbende fremstillet i 2011: Eksempelvis bannere til de 12 optaktsmøder rundt om i landet, layout af forsider til mødeblokke, invitationer til optaktsmøder til de lokale fagforbund samt pressemeddelelse om den indgåede aftale om plan for overenskomstforhandlingerne 2012.

En anden begivenhed, der finder sted i 2012 – nemlig CO-industris 100-års jubilæum – er også højt på dagsordenen i Kommunikationsafdelingen i 2011. Arbejdet med at skrive en bog om de forgangne 100 år er sat i værk, der er fremstillet et nyt logo til brug på hjemmesiden, brevpapir og i mails, og den første artikel om begivenheden har allerede været i CO-Magasinet.

De to sidstnævnte begivenheder kommer til at præge 2012 i meget høj grad.

CO-industri 100 år 1912–2012

Industriens Branche- arbejdsmiljøråd

Industriens Branchearbejdsmiljøråds (I-BAR) opgave er blandt andet at udarbejde information og branchevejledning, at kortlægge arbejdsmiljøproblemer og udarbejde branchedokumentation, at udtale sig om eller foreslå nye regler samt at deltage i og gennemføre indsatser og kampagner.

I-BAR er sammensat af repræsentanter for henholdsvis arbejdstagere og arbejdsgivere. Formandskabet varetages på skift af arbejdstagere og arbejdsgivere i to-årige perioder. For perioden 2011-2012 er det medarbejdersiden, som har formandskabet.

I-BAR har i 2011 besluttet, at der primært skal være fokus på initiativer fra brancheudvalg, som omhandler et eller flere af de af Arbejdsmiljørådet prioriterede 2020-indsatsområder ulykker, psykisk arbejdsmiljø og muskel- og skeletbesvær.

Der er bevilget midler til 18 nye aktiviteter, som spænder over en række opgaver som formidling, vejledninger, informationsmateriale, kortlægning og kampagner. Flere af disse har fokus på et af de prioriterede områder.

I løbet af 2011 blev der afsluttet 16 aktiviteter, som har medført, at der er udgivet nyt materiale.

Alle materialeudgivelser kan bestilles via CO-industris hjemmeside www.co-industri.dk/pjecer samt downloades fra www.ibar.dk, der er I-BARs hjemmeside.

Også i 2012 vil brancheudvalgene have mulighed for at byde ind på aktiviteter, som angiver løsninger eller belyser forhold om arbejdsmiljø, der kan anses for at være af betydning for den specifikke branche eller for industrivirksomheder generelt. Forudsætningerne for at komme i betragtning til støtte er, at branchens parter er enige om, at der er behov for aktiviteten, og at aktiviteten understøtter I-BAR's Plan2012. Planen er en fortsættelse af Plan2011, der kom til verden som følge af Arbejdsmiljølovens ændring i oktober 2010 om branchearbejdsmiljørådenes indsatser.

Der er ved årsskiftet 2011/2012 33 igangværende aktiviteter.

Følgende organisationer var repræsenteret i 2011:

ARBEJDSSTAGERNE:

Dansk Metal	2
3F-Industri	2
Fødevareforbundet NNF	1
HK/Privat	1
Dansk El-Forbund	1

ARBEJDSGIVERNE:

Dansk Industri	6
Dansk Textil & Beklædning	1

ARBEJDSLEDERNE:

Ledernes Hovedorganisation 1

Arbejdslederne henregnes til rådets arbejdsgiverside.

Den økonomiske udvikling

2011 er fortsat præget af den økonomiske krise, der ramte Danmark i 2008.

I 2010 spåede mange, at Danmark havde overstået den værste del af krisen på grund af den begyndende positive økonomiske vækst i andet og tredje kvartal. I 2011 har dansk økonomi imidlertid været i teknisk recession, grundet den negative vækst i bruttonationalproduktet (BNP) fra fjerde kvartal 2010 til første kvartal 2011, hvilket har dæmpet optimismen på dansk økonomis vegne.

Nationalregnskabstal viser også, at BNP-væksten var negativ i tredje kvartal 2011.

På trods af den dæmpede økonomiske vækst er industriens produktion og omsætning væsentligt forbedret siden 2010, men der er stadig et godt stykke vej til niveauet før krisen.

Industriproduktionen for september 2011 ligger 14 procent under niveauet i januar 2008, og omsætningen i tredje kvartal ligger fire procent under niveauet i første kvartal 2008.

Ser man på de forskellige underbrancher i industrien, er det transport og den kemiske industri, der har klareret sig bedst sammenlignet med samme tid sidste år, når det handler om omsætning.

Kigger man uden for Danmarks grænser, er billedet meget blandet. Fælles for mange EU-lande er dog, at vækstraterne i 2011 er væsentlig lavere end i 2010. Årsagen skal findes i den gældskrise, der med udspiring i Irland og Grækenland, er begyndt at sprede sig til andre EU-lande som Italien og Spanien.

Grækenland har siden krisens begyndelse kæmpet med store offentlige underskud, hvilket har ført til en række EU-hjælpepakker fra de resterende medlemslande. I øjeblikket kæmper Grækenland for at undgå statsbankerot, mens lande som Italien og Spanien oplever begyndende økonomiske vanskeligheder.

Danmark havde i 2010 et historisk stort overskud på betalingsbalancen på næsten 94 milliarder kroner svarende til 5,2 procent af BNP. I 2011 er tallet faldet

til 84 milliarder kroner. Årsagen hertil skal findes i en mindre nedgang i eksporten af varer og tjenester, især inden for energisektoren, i forhold til importen. Danmark præsterer dog stadig et overskud, der er 42 procent højere end i 2009. Danmarks nettoaktiver forventes at stige i 2011 til 241 milliarder kroner.

Beskæftigelsen faldt med omtrent 22.000 personer fra tredje kvartal 2010 til tredje kvartal 2011. Industribeskæftigelsen faldt med omtrent 5.400 personer i samme periode og er siden krisen satte ind samlet set faldet med omtrent 74.000 personer, svarende til cirka 19 procent.

På trods af faldet i beskæftigelsen er ledigheden faldet i 2011. I oktober 2011 var ledigheden dermed 12 procent mindre, end den var samme tid året før. En forklaring kan være, at en større del af de beskæftigede ikke bliver ledige, men i stedet trækker sig helt fra arbejdsmarkedet på pension eller efterløn samtidig med, at flere kommer i arbejde.

Udviklingen i ledigheden for fire af de største medarbejdergrupper i CO-industri fremgår af tabel 1. Som det kan ses har Dansk El-Forbund (EL) haft det største fald i ledigheden, som andel af det samlede antal medlemmer, efterfulgt af Dansk Metal og 3F. HK fortsætter, som de eneste, stigningen i ledigheden.

Tabel 1. Arbejdsløsheden i de fire største medlemsforbund:

A-kasse	sep- tember 2010	sep- tember 2011	Vækst
EL	6,4 pct.	4,8 pct.	-26,1 pct.
3F	11,2 pct.	10,0 pct.	-10,7 pct.
HK	6,1 pct.	6,2 pct.	2,8 pct.
Metal	8,0 pct.	6,6 pct.	-18,0 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik

Anm.: Ledigheden er målt som de bruttolediges andel af det samlede antal forsikrede i a-kassen

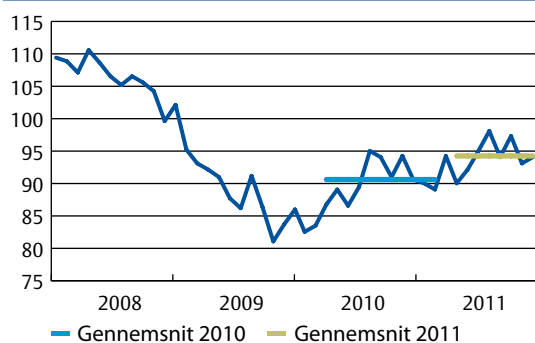

Den dæmpede vækst i dansk økonomi i 2011 afspejler sig ikke i industriens omsætning. Den samlede omsætning i industrien er steget med tre procent fra tredje kvartal 2010 til tredje kvartal 2011. Det er især energi og kemisk industri, der står for fremgangen i industriens omsætning i 2011.

Ser man på industriens produktion, tegner sig det samme billede som ved omsætningen: sammenlignet med 2010 ligger produktionen på et højere niveau, men halter stadig bagefter sammenlignet med niveauet før krisen i 2008.

I 2010 var gennemsnittet for produktionsindekset 90,6, hvilket er fire procent lavere end gennemsnittet på 94,2 i 2011, hvilket ses af figur 1. Gennemsnittet i 2008 var imidlertid 106,1 og dermed halter industriproduktionen stadig 11 procent bagefter niveauet før den økonomiske krise.

Figur 1. Industriens produktionsindeks 2008-2011 (2005=100):

Kilde: Danmarks Statistik

Som følge af den økonomiske krise var lønstignings-takten en smule mere dæmpet i 2010 sammenlignet med 2009, hvilket er en udvikling, der fortsætter i 2011. Ifølge DA's lønstatistik for tredje kvartal 2011 steg lønningerne samlet set med omtrent to procent fra tredje kvartal 2010 frem til tredje kvartal 2011.

Dermed er lønstigningstakten ikke helt høj nok til at følge med De Økonomiske Råds skøn for udviklingen i forbrugerpriserne. De økonomiske Råds seneste rapport¹ estimerer, at inflationen vil stige med 2,8 procent i 2011. Til sammenligning var lønstignings-takten 2,3 procent på DA-området i 2009.

De moderate lønstigningstakter i 2010 og 2011 skal ses i lyset af relativt kraftigere stigninger i lønningerne i årene forud. I 2007 steg lønningerne på DA-området med 4,6 procent, mens de steg med 4,2 procent i 2008.

Sammenligner man Danmarks nuværende lønudvikling med udlandet, så forventer De Økonomiske Råd, at det udenlandske lønniveau vil stige med 2,2 procent i 2011, altså en lavere stigningstakt end Danmark.

Finansministeriet forventer i Økonomisk Redegørelse fra august 2011, at stigningen i de danske lønninger vil være på niveau med udlandet for så at overgå udlandet i 2012.

Der er i skrivende stund endnu ikke opgjort tal for Tyskland for tredje kvartal 2011, men DA's internationale statistik har opgjort en lønstigning i fremstillingsindustrien i Tyskland på cirka 2,5 procent i andet kvartal 2011, hvilket er en højere lønstigning end i den danske fremstillingsindustri, der i andet kvartal 2011 havde en lønstigningstakt på 2,3 procent.

Danmark ligger dog stadig på et højt lønniveau sammenlignet med en række andre vestlige lande, hvilket ses af tabel 2, der er udarbejdet af Finansministeriet i Økonomisk Redegørelse fra august 2011.

¹ De Økonomiske Råd: "Dansk Økonomi Efterår 2011"

Tabel 2. Samlede lønomkostninger, fremstilling:

Land	Kr. pr. time (2009)	Pct. vis afvigelse fra Danmark
Norge	289	8,6 pct.
Danmark	266	
Belgien	265	-0,4 pct.
Østrig	257	-3,4 pct.
Tyskland	249	-6,4 pct.
Finland	234	-12,0 pct.
Holland	233	-12,4 pct.
Frankrig	215	-19,2 pct.
Sverige	214	-19,5 pct.
USA	180	-32,3 pct.
Storbritannien	165	-38,0 pct.

Kilde: Økonomisk Redegørelse, august 2011

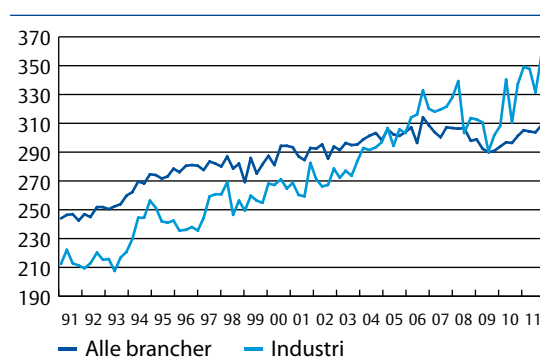
Som det kan ses, er lønomkostningerne i Norge 8,6 procent højere end i Danmark, mens lønningerne i Tyskland er seks procent lavere end i Danmark. Tilsvarende er lønomkostningerne 20 procent lavere i Sverige end i Danmark.

Det giver dog ikke nogen mening at sammenligne udviklingen i lønninger uden samtidig at se på, hvordan produktiviteten udvikler sig. Efter i en række år at have haft en lavere produktivitsudvikling i Danmark end i udlandet, steg produktiviteten i 2010 mere i Danmark end i udlandet.

Inden for industrien var der en nærmest eksplosiv stigning i produktiviteten i løbet af 2010 og 2011, hvilket ses af figur 2.

Industriens produktivitet steg i første halvår af 2010 med omtrent 12 procent, hvilket er meget markant. I første halvår af 2011 steg industriens produktivitet med 6,1 procent sammenlignet med første halvår 2010, hvilket igen er en markant stigning set i lyset af, at den gennemsnitlige produktivitsvækst i industrien fra 2009-2011 var 1,9 procent.

Figur 2. Udviklingen i timeproduktiviteten 1991-2011:

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik.

Anm.: Timeproduktivitet, kr. pr. time

Publikationer i 2011

I-BAR :

Ben- og fiskemel – Vejledning om ben- og fiskemel i fiskeolieindustrien, januar 2011

Gravid i autolakererbranchen, januar 2011.

Råstofudvinding, januar 2011.

Sygefravær, januar 2011.

Stress og stresshåndtering – en værktøjskasse, januar 2011.

Materialeoversigt 2011, januar 2011.

Nanopartikler i arbejdsmiljøet – Overfladebehandling, januar 2011.

Intern lederrekruttering – fra kollega til leder, januar 2011.

Psykisk arbejdsmiljø i drikkevarebranchen, januar 2011

PC-arbejdspladser i servicebiler, marts 2011.

Arbejdsmiljøvenlig projektledelse – Vejledning i moderne projektarbejdes samspil med arbejdsmiljøloven, september 2011.

Introduktionsfolder om natarbejde, september 2011.
Natarbejde, september 2011.

Biologisk arbejdsmiljø, september 2011.

Nanopartikler i arbejdsmiljøet – Inspirationspjece om opblanding af kompositter, oktober 2011.

Nanopartikler i arbejdsmiljøet – Inspirationspjece til laboratorier, oktober 2011.

Nanopartikler i arbejdsmiljøet – Inspirationspjece om overfladebehandling, oktober 2011.

Arbejdsmiljøloven – Din partner når trivslen skal i top, november 2011

Udgivelser fra I-BAR kan bestilles på

www.co-industri.dk eller downloades på

www.ibar.dk

TekSam:

Samarbejdskursus for tillidsrepræsentanter, september 2011.

Udgivelser fra TekSam kan bestilles på

www.co-industri.dk eller downloades på

www.teksam.dk

Øvrige:

Årsrapport 2010, juni 2011

Love for Centralorganisationen af industriansatte i Danmark, juni 2011

Ligeløn – En del af det faglige arbejde, oktober 2011.

Skift af pensionsordning – Vejledning til tillidsrepræsentanter, oktober 2011.

A/S Nyt nr. 1. CO-industri i samarbejde med BAT-kartellet, GIMK-kartellet og Handelskartellet, april 2011.

Sæt vækst i produktion. CO-industri i samarbejde med DI, august 2011.

Løntermometeret – Vedligehold dit lønsystem. CO-industri i samarbejde med DI og 3F, september 2011.

Håndbog for medarbejderrepræsentanter.

CO-industri i samarbejde med BAT-kartellet, GIMK-kartellet og Handelskartellet, september 2011.

Europæisk Samarbejdsudvalg – Indflydelse over landegrænser. CO-industri i samarbejde med BAT-kartellet, GIMK-kartellet og Handelskartellet, oktober 2011.

A/S Nyt nr. 2. CO-industri i samarbejde med BAT-kartellet, GIMK-kartellet og Handelskartellet, oktober 2011.

Samson Agro får nyt lønsystem. CO-industri i samarbejde med DI, november 2011.

CO-Magasinet, otte numre i løbet af året.

Udgivelserne fra CO-industri kan bestilles og/eller downloades på www.co-industri.dk

CO-industri
Vester Søgade 12, 2.
1790 København V
Telefon 3363 8000
Fax 3363 8099
www.co-industri.dk
e-mail co@co-industri.dk